

har noen de kan en felles glede sammen med, derfor er det viktig at vi voksne legger til rette for at de yngste får felles opplevelser.

Dette blir støttet av Greve som skriver at: Man ikke kan bestemme at alle skal ha venner, men alle skal kunne føle seg verdsatt. Som barnehagelærer bør man kanskje da heller legge til rette for samspill og lek mellom barna, og være ydmyk for at relasjonene kan føles svært verdifull uavhengig av hvilken merkelapp man setter på den (Greve, 2015, s. 58). Det blir også støttet av Rammeplanen for barnehagen som skriver at: «Alle barn skal kunne erfare å være betydningsfulle for felleskapet og å være i positivt samspill med andre barn og voksne. Barnehagen skal aktivt legge til rette for utvikling av vennskap og sosialt fellesskap» (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 22-23).

Informantene mener også at vennskap er avgjørende for utvikling av sosial kompetanse med tanke på overgangen til skolen. Dette er også noe som har blitt tatt opp i stortingsmelding nr. 24, (2012-2013) der det står at: Vi blir formet mest som mennesker når vi er barn, derfor varer en god barndom hele livet. Det viktigste vi kan gjøre som et samfunn er å bidra til at barn får en bra start i livet. De barna som vet hvordan man kan få seg venner og beholde dem, har sosial kompetanse og trygghet med seg resten av livet. Når barn lærer og leker sammen med andre barn, har de med seg verdier som toleranse og respekt for forskjellige mennesker (Kunnskapsdepartementet, s. 3).

I denne stortingsmeldingen blir det poengtert at vennskap også er viktig for få med seg verdier som respekt og toleranse for ulike mennesker. Man kan jo undre seg hvorfor ikke informantene mine har tatt med seg dette når de skal si noe om vennskap, men det kan ha med at dette er verdier som barna lærer etter hvert som de blir eldre og går inn i mer komplekse vennskap.

5.2. Lek

Når det kommer til hvordan de yngste barna leker sier informantene mine at de yngste barna vandrer mye, leker en del alene, eller leker parallelt. De leker også sammen, og da går det mye i kroppslig lek. Informant A skriver at:

De gjemmer seg under bord og bak skillevegger og leker borte-bø, de henter sko fra garderoben, de siler og klatrer og turner og danser, mye kjøkkenlek med å late som man spiser og tilbyr mat til hverandre, de kaster og triller ball, de leker med forskjellige leker som lager lyd, og de kjører med lekebiler. Mye kroppslig lek.

Måten barna leker på er kroppslig, dette støttes av Greve som viser til Løkken som sier at: «Barna deltar i lek med utgangspunktet i det kroppslige, gjerne gjennom lek med store gjenstander eller gjennom lek som har småbarnskroppen i sentrum» (2009, s. 57-58). Løkken viser til Merleau-Ponty som hevder at: «Det er helt avgjørende å se at et perspektiv på den andre åpner seg for meg idet jeg erfarer både meg selv og den andre ved at vi med kroppslig bevegelse eller handling i verden» (2018, s. 33).

Aktiviteter som bygger fellesskap og vennskap mellom barna er for informantene, lek der alle kan delta, som rollelek, da spesielt familielek, og kjøkkenlek. Informant A påpeker at også lek som ikke krever verbalspråk, fører til fellesskap mellom de yngste barna. Informant B sier at ringlek, og samlingsstund skaper fellesskap og vennskap. Informant B og C legger til rette for lek og samspill mellom de yngste barna, gjennom frilek på spennende rom, der leker og aktiviteter er tilgjengelige. Informant A sier at den voksne er nede på gulvet, slik at de kan fange opp øyeblikkene der barna tar kontakt med hverandre, og hjelper barna å sette ord på det og bygge videre. Det er også nødvendig å unngå unødvendige avbrytelser og omorganiseringer i løpet av dagen.

Det informantene ser er med på å skape mest fellesskap mellom de yngste barna er gjennom frilek, der man tilbyr rom, leker og muligheter. Informant A mener at når barna får et fellesskap gjennom samling, eller å dra på tur, er dette er med på å gi dem felles referanser til videre felles lek. Informant B sier at barna kan bli inspirert av å se på hva de voksne holder på med, når de leker fritt ved siden av dem. Informant C påpeker at det også er viktig at de voksne er tilgjengelige. Jeg tolker dette som at

det mener at de legger til rette for lek og samspill gjennom frilek med voksenstøtte, da er det aktiviteter som ikke har noen form for mål om læring. I følge Engdahl kan dette gjøres gjennom omsorgslek, som er en koselig stund sammen uten noen mål om læring. Når man har det kjekt sammen, forsterkes relasjonene, og mønster for vennsbygning blir forankret. Det å være støtte i barns vennslek handler om et engasjement i barns egen lek (2015, s. 151).

5.3 Utestengelse

Informantene er enige om at det er viktig å finne ut av hvorfor barn blir utestengt fra lek. De må snakke med barna og prøve å få barna til å inkludere hverandre, eller at den voksne kan prøve å invitere seg inn i leken. Informant A sier at: «*Noen ganger er det riktig å la barna skjerme leken sin fra andre*». Jeg tolker dette som at informantene mener det er riktig, fordi det er et vennskap som blir beskyttet og forsvart. Dette blir støttet av Greve som skriver at: I et psykologisk perspektiv blir vennskap forklart som to parter, der begge må definere den andre som venn. Det kommer frem gjennom gjensidighet, der barna gjør noe meningsfullt sammen, de knyttes til hverandres livsverdener gjennom humor, og kroppslighet, og de beskytter vennsrelasjonen eller forsvaret hverandres rettigheter når barn er i konflikter med hverandre (2015, s. 54).

Noen ganger hender det at barn leker alene, dette er ikke unaturlig for de yngste barna, men det er uansett viktig å være observante på barn som alltid leker alene. Når et barn alltid leker alene, prøver informantene mine å hjelpe barnet inn i leken. Informant A og B prøver å finne hvorfor, og ta det der i fra. Informant B skriver at:

Noen ganger kan det også være at det barnet som leker alene, er litt sensitivt og trenger litt alenetid, og om det er tilfellet, tar vi hen med på matlaging osv. og inviterer flere barn til, slik at det blir et større fellesskap rundt det, men alt tar vi på skjønn og vi ser an de ulike situasjonene.

Jeg tolker dette som at den voksne kan være den vennen som kan ta med barnet på aktiviteter, og som kan vise de andre barna at dette barnet også er en verdifull lekekamerat ved å invitere andre barn inn i aktiviteten. Slik at dette barnet også skal

føle seg verdsatt og føle på glede i fellesskapet med andre mennesker. Dette støttes av Greve som skisserer at for eksempel kan barn som sliter med å finne venner blant jevnaldrende, kan assistenten eller barnehagelæreren bli den vennen som likevel gir glede og mening i barnet sitt liv (Greve, 2015, s. 57).

Det er essensielt å vite at konflikter også er en naturlig del av vennskapet fordi, når barna leker sammen, kan det oppstå konflikter, og en naturlig del av vennskap er konflikter, også for de yngste barna. Greve sier at vennskap ikke bare er idyll og harmoni. Vennskap er både og. Det innebærer også vonde ting, som å bli sviktet, konflikter, og illojalitet (2009, s. 134). Gjennom konflikter lærer barna om forhandlinger, Alvestad påstår at skal barna kunne leke sammen, må de også kunne forhandle. Forhandlinger er selve "limet" som holder leken sammen, det er forhandlinger som gjør at barna kan være sosiale aktører i lek og samspill (2012, s.15)

5.4 Forhandling, relasjon og interaksjon

For å ta videre vare på vennskap som har etablert seg svarer informantene at de legger til rette for at disse barna skal få være sammen i grupper og aktiviteter. Dette viser for meg at informantene tar vennskapene til barna på alvor, og ser på dette som betydningsfullt, og at de derfor lar barna få velge vennene sine selv. De ønsker at barna skal få utvikle vennskapene sine videre. Dette støttes av Størksen som sier at å kunne velge venner selv er et viktig kjennskap på vennskap, barnet viser ofte stolthet over å ha få sin egen venn i barnehagen. Hun viser til Dunn (2004) som sier at det er avgjørende at forskere og fagfolk er opptatt av vennskap hos barn, fordi vennskap med barn, utgjør signifikante relasjoner hos de moderne barna. I et samfunn hvor mange av de yngste barna går i ulike barnehageordninger, vil deres relasjoner til andre barn være av stor betydning for hverdagen i barnehagen (2018, s. 90-91).

Når barna har etablert seg vennskap prøver Informant B å sende disse barna sammen når de skal starte på storbarnsavdeling, hun skriver at:

For ett år siden, hadde jeg to jenter som allerede på småbarnsavdeling kalte hverandre bestevenner. Da syntes jeg det var viktig å forhandle frem at de måtte begynne sammen. Nå, ett år senere ser jeg dem fortsatt dyrke sitt bestevennskap og det er så fantastisk å se.

Dette viser hvor nødvendig barnehagen kan være for vennsapsrelasjoner mellom barna. Greve sier at det er viktig å vite at barnehagen er en betydelig og verdifull arena for barn å skape vennskap, fordi barnehagen er en arena hvor barna møtes regelmessig og gjentatte ganger gjennom dagen, disse møtene gjør det mulig for barna å bygge opp vennerelasjoner (Greve, 2009, s. 88).

Strategier som barna bruker for å komme inn i lek, svarer informantene at er gjennom kroppsspråk, mimikk, blikk, og leker som de gir hverandre eller tar fra hverandre. Når de blir større vil barna bli flinkere å invitere seg selv eller andre inn i leken. Informant A skriver at: «*De tar hverandre i handa. De peker og ser på hverandre. De roper og hopper og holder øyekontakten. De viser forskjellige leker/gjenstander til hverandre*». Dette støttes av Løkken som sier at: «*Intersubjektivitet mellom små barn handler om små kroppssubjekter som med felles oppmerksomhet om felles intensjoner og mening aktivt søker og samhandler med hverandre*» (Løkken, 2018, s. 34-35).

5.5 Voksnes rolle i lek

Når det kommer til den voksnes sin rolle i lek er informantene enige om at det er elementært å være rollemodeller, være lekende, hjelpe barna med konflikter, og hjelpe barn som sliter med å komme inn i leken.

Informant A sier at:

Vi er rollemodeller også i lek, selv om vi ser at de eldre barna er MYE bedre til det! Vi tar imot lekeinvitasjon fra barna og inviterer de i lek. Vi hjelper barna videre hvis leken holder på å gå i oppløsning f eks på grunn av uenigheter, vi kan vise barna hvordan de kan utvikle leken og hvordan de kan løse konflikter. Samtidig er det viktig at vi følger barnas egne initiativ og er åpne for deres opplevelse og oppfatning.

Dette blir støttet av Alvestad som skriver at: «Gjennom positiv atferd i forhandlinger med små barn kan personalet bidra til at de lærer seg å møte andre på en god måte» (2012, s. 141). Også i Engdahl sin forskning som viser at en voksen sin rolle under lek er viktig fordi voksne behøver å være aktivt nærværende under barns lek, slik at de vet hva som foregår i leken, og at de vet når de skal gripe inn. Det handler om voksne som skal støtte opp mot barns vennskap, der man som voksen observerer leken og gir aktivt støtte til barna som sliter med å komme inn i gruppedynamikken i leken. Det kan for eksempel være at du som voksen tar en barnerolle i leken, for å kunne bli kjent med barnet, og for å kunne ta initiativ til å vri leken slik at alle kan bli inkludert (2015, s. 151).

En nær og observant voksen kan være med på å få til mer fellesskap mellom barna. Informantene er ikke helt enige i hvordan man kan bruke den voksne sin rolle i lek for å få til mer fellesskap, men de er alle enige i at det er nødvendig at den voksne hjelper til å inkludere alle i leken. Informant C skriver at for å få til mer fellesskap gjennom å bruke den voksne er å: «*Anerkjenne barns ønsker, lage gode lekemiljøer. Støtte barnas gryende vennskskapsrelasjoner. Bevisstgjøre hverandre på viktigheten med å være tilgjengelig for barna og skape felles forståelse for dette arbeidet*». Dette blir støttet av det som står i stortingsmelding nr. 6 (2019-2020): Det er viktig at barn og elever har voksne rundt seg som gir omsorg og støtte, enten de trenger hjelp til delta i lek, finne seg venn, lære å lese, skrive og regne og forstå samfunnet. Barna og elevene får det beste grunnlaget for å utvikle seg faglig og sosialt, når de opplever at de er verdifulle for fellesskapet og er godtatt som de er (Kunnskapsdepartementet, s. 7).

6.0 Konklusjon

Gjennom denne oppgaven var formålet å finne svar på problemstillingen min, og å få mer kunnskap om vennskap mellom de yngste barna, og hvordan legge til rette for vennskap mellom dem. Dette har blitt gjort gjennom en kvalitativ metode, med postintervju der informantene har svart direkte i intervjuguiden min. Videre har jeg analysert svarene, og drøftet empirien opp i mot relevant teori fra kunnskapsgrunnlaget mitt.

På tross av at jeg hadde få informanter, fant jeg mange funn, og derfor føler jeg at jeg sitter igjen med både ny og mer kunnskap om dette teamet, og at jeg har fått svar på problemstillingen min” *hvordan legger barnehagelærer- og eller pedagogisk leder til rette for vennskap mellom de yngste barna i barnehagen*”. Informantene mine forteller at vennskap mellom de yngste barna er like viktig for de yngste, som for de eldre barna, og voksne. Det er avgjørende for blant annet sosial utvikling. De yngste barna har ikke vennskap på samme måte som eldre barn og voksne, de har vennskap gjennom lekeøyeblikk der de deler felles gleder gjennom kroppslig lek, og gjentakelser i lek. Det å føle på et felles vi er en byggestein for videre vennskap, derfor er det av betydning å legge til rette for fellesskap og samhandling mellom de yngste barna. Lek er en viktig del av fellesskapet og vennskapet, de yngste barna bruker forskjellige strategier for å komme inn i lek. Informantene sier at det er gjennom kropp, mimikk, blick, og leker som de gir hverandre eller tar fra hverandre.

Barnehagen er en plass hvor mange jevnaldrende barn er sammen mange timer hver dag, derfor er barnehagen en arena hvor de bør legges til rette for vennskap og fellesskap. Det er også regulert ved lov av samfunnsmandatet. Det er ikke alltid at alle barna finner seg venner, da kan en voksen være den personen som gjør at barnet føler seg verdifullt. Informantene mine mener at alle barn bør uansett føle seg verdsatt, og føle på glede i fellesskapet med de andre barna, og eller voksne.

Informantene var to barnehagelærere og en pedagogisk leder, disse legger til rette for vennskap mellom de yngste barna gjennom frilek, der målet er at barna skal ha det kjekt sammen, og forsterke relasjonene. Det legger til rette for frilek i spennende

rom med forskjellige leker, og muligheter for ulik lek tilgjengelig. Aktiviteter som fører til fellesskap og mulige vennskap er lek uten verbalt språk, men også rollelek. Samlingsstunder og ringleker er også med på å få til mer fellesskap. For å få til felles preferanser under leken, har noen av informantene samlingsstunder, felles aktiviteter, og tar med barna på tur. Barna kan også bli inspirerte til forskjellig lek gjennom å se på det de voksne holder på med, når de leker fritt ved siden av.

En informant mente at det var nødvendig å være nede på gulvet å leke med barna, og alle informantene var enige i at det var betydningsfullt å være en tilgjengelig voksen, når barna lekte sammen. Under frilek sier de at det er viktig å være en observant voksen som er i nærheten, og kan hjelpe til med å løse konflikter, hjelpe å sette ord på det barna føler i fellesskapet, og hjelpe barn som sliter med å komme inn i leken med andre barn. Det er essensielt å vite at når barn stenger andre barn ute fra leken, kan det være et tegn på at barn vil skjerme leken sin/ beskytte vennskapet sitt fra andre. Konflikter er en naturlig del av vennsbygging der barna utvikler sosial kompetanse, og lærer å forhandle og samhandle med hverandre i lek. Derfor mener informantene at det er viktig å vite hva som er grunnen til utestengelser og konflikter, før den voksne griper inn i leken.

Informantene lar barna få velge vennerelasjonene selv, og tar vennskapene på alvor, derfor vil de ta videre vare på vennskapene som har etablert seg. Noen måter å ta videre vare på vennskapene, er gjennom å sette disse sammen i aktiviteter, og i samme lekegrupper. Når barna skal over på storbarnsavdeling, base eller sone, vil det være fint å forhandle frem at de barna som allerede har et sterkt gryende vennskap, skal få gå sammen videre. Dette for å bygge på, og ta vare på vennskapet deres.

7.0 Litteraturliste

Alvestad, T. (2012). *Små barns forhandlinger i lek*.

Latvia: Cappelen Damm AS

Barnehageloven. (2005) *Lov om barnehager*. (LOV-2005-06-17-64). Hentet fra:
https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2005-06-17-64/KAPITTEL_1#§1

Bergsland, M, D & Jæger, H. (2014). Bacheloroppgaven. I Bergsland, M, D & Jæger, H. (Red.), *Bacheloroppgaven i barnehagelærerutdanningen*. (s.80-82). Oslo: Cappelen Damm AS.

Dalland, O. (2017). *Metode og oppgaveskriving*. Oslo: Gyldendal.

Drugli, M, B. (2018). *Liten i barnehagen*. Oslo: Cappelen Damm AS.

Engdahl, I (2015). Att stödja barns vänskapsbyggande. I Øksnes, M & Greve, A. (Red), *Vennskap* (s.151). Oslo: Cappelen Damm AS

Greve, A. (2009). *Vennskap mellom små barn i barnehagen*. Oslo: Pedagogisk forum.

Greve, A. (2015). Vennskapsbegrepet. I Øksnes, M & Greve, A. (Red.), *Vennskap* (s.49-57). Oslo: Cappelen Damm AS.

Kunnskapsdepartementet. (2012). *Fremtidens barnehage*. (Meld. St. 24, (2012-2013)). Hentet fra:
<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld-st-24-20122013/id720200/?ch=1>

Kunnskapsdepartementet. (2017). Rammeplanen for barnehagen: *Forskrift om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver*. Hentet fra:
<https://www.udir.no/globalassets/filer/barnehage/rammeplan/rammeplan-for-barnehagen-bokmal2017.pdf>

Kunnskapsdepartementet. (2019). *Tett på-tidlig innsats og inkluderende felleskap i*

barnehage, skole og SFO. (Meld. St. 6 (2019/2020)). Hentet fra:

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-6-20192020/id2677025/?ch=1>

Kunnskapsdepartementet. (2012). *Vennskap og deltakelse-kompetansesatsing for barnehageansatte i 2012.* Hentet fra:

<https://www.fylkesmannen.no/contentassets/ec09b5b448d2428fa5b5cbe7637544db/vennskap-og-deltakelse-2012.pdf>

Løkken, G. (2018). Det fenomenologiske. I Haugen, S, Løkken, G & Røthle. (Red.), *Småbarnspedagogikk- Fenomenologiske og estetiske tilnærminger.* (2 Utg., s.33-35). Oslo: Cappelen Damm AS.

Størksen, I. (2018). Sosial utvikling. I Glaser, V., Størksen, I & Drugli, M, B. (Red.), *Utvikling, lek, og læring i barnehagen-Forskning og praksis.* (2.Utg., s. 79-92). Bergen: Fagbokforlaget.

Øksnes, M. (2015). *Vennskap i barnehagen.* I Øksnes, M & Greve, A. (Red), *Vennskap* (s.12). Oslo: Cappelen Damm AS.

8.0 Vedlegg

Vedlegg 1: informasjons - og samtykkeskjema

Vil du delta i bachelorprosjektet, vennskap mellom de yngste barna i barnehagen?

Dette er et spørsmål til deg om du vil delta i **et bachelorprosjekt** der formålet er å finne ut mer om *vennskap mellom de yngste barna i barnehagen*. I dette skrivet gir jeg deg informasjon om mål for prosjektet og hva deltagelsen vil ha å si for deg.

Formål

Formålet med dette prosjektet er å finne ut hvordan barnehagelærere og/eller pedagogiske ledere arbeider med å tilrettelegge for vennskap mellom de yngste barna i deres barnehage, på deres avdeling, base eller sone.

problemstillingen jeg skal sette søkelys på er *hvordan arbeider barnehagelærer- og eller pedagogisk leder med å legge til rette for vennskap mellom de yngste barna i barnehagen?*

Hvem er ansvarlig for forskingsprosjektet?

Høgskolen i Volda ved dosent Bente Vatne er ansvarlig for prosjektet.

Hvorfor får du spørsmål om å delta?

Fordi du er yrket barnehagelærer/pedagogisk leder, er det interessant for meg å intervju deg for å få rikere kunnskap om hvordan du arbeider med tema vennskap mellom de yngste barna i deres barnehage. Jeg vil intervju til sammen fire pedagogiske ledere eller barnehagelærere i fire forskjellige barnehager. Jeg har fått kontaktopplysningene om deg gjennom Messenger på Facebook, og videre gjennom mail.

Hva vil det ha å si for deg å delta?

Dersom du velger å ta del i prosjektet, innebærer det at jeg vil sende deg intervjuguiden min over mail, der du svarer direkte på den, og sender tilbake.

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Dersom du velger å delta, kan du når som helst trekke samtykket tilbake uten å gi noe årsak. Det vil ikke ha noe negative konsekvenser for deg om du ikke vil delta eller velger å trekke deg senere. Alle opplysninger om deg vil bli slettet. Du kan trekke deg ved å kontakte emne- og prosjektansvarlig Bente Vatne per e-post.

Personvernet ditt – Hvordan vi tar vare på og nytter opplysningene dine

Jeg vil bare nytte opplysningene om deg til formålet jeg har gjort greie for i dette skrivet. Jeg behandler opplysningene konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket.

Navnet og kontaktopplysningene dine vil jeg erstatte med en kode som blir lagret på egen navneliste, skilt fra det andre datamaterialet. Data blir lagret på en låst datamaskin. I tillegg til meg selv er det bare ansvarlig for prosjektet ved Høgskolen i Volda, dosent Bente Vatne, som vil ha tilgang til datamaterialet. svarene blir slettet når data er transkribert, og det transkriberte datamaterialet blir slettet ved prosjektslutt 15. juni 2020.

Rettene dine

Så lenge du kan identifiseres i datamaterialet, har du rett til:

- innsyn i hvilke personopplysninger som er registrert om deg.
- å få rettet personopplysninger om deg.
- få slettet personopplysninger om deg.
- få utlevert en kopi av personopplysningene dine.
- å sende klage til personvernombudet eller datatilsynet om behandlingen av personopplysningene dine.

Hva skjer med opplysningene dine når jeg avslutter forskingsprosjektet?

Prosjektet skal etter planen avsluttes innen 15. juni 2020. Alle personopplysninger og datamateriale vil bli slettet når prosjektet er avsluttet. På oppdrag fra Høgskolen i Volda har NSD (Norsk senter for forskningsdata AS) vurdert at behandlingen av personopplysninger i dette prosjektet er i samsvar med personvernregelverket.

hvor kan jeg finne ut mer? Om du har spørsmål til bachelorprosjektet, eller ønsker å nytte deg av dine rettigheter, ta kontakt med:

Bente Vatne (emneansvarlig og prosjektansvarlig) bente.vatne@hivolda.no

Høgskolen i Volda ved personvernombud: personvernombod@hivolda.no

NSD – Norsk senter for forskningsdata AS, på epost (personverntjenester@nsd.no) eller telefon: 55 58 21 17.

Med vennlig helsing xxxxxxxxxxxxxx, prosjektansvarlig student og dosent
Bente Vatne

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjonen om prosjektet vennskap mellom de yngste, og jeg har fått høve til å stille spørsmål om prosjektet. Jeg gir samtykke til:

å delta i *[postintervju]*

jeg gir samtykke til at mine opplysninger blir behandlet frem til prosjektet er avsluttet, 15. juni 2020.

(Signert av informant, dato)

Intervjuguide

Vennskap mellom de yngste barna i barnehagen

Problemstilling: *Hvordan arbeider barnehagelærer- og eller pedagogisk leder med å legge til rette for vennskap mellom de yngste barna i barnehagen?*

Med *de yngste barna* mener jeg barn fra 0-3 år, som går på småbarnsavdeling/sone/base.

Med *vennskap*, mener jeg barn som har en relasjon til et annet barn, at barna leker sammen, eller deler noe felles, for eksempel å imitere hverandre rundt matbordet, eller å springe frem og tilbake sammen i gangen.

Med *å legge til rette* mener jeg hvordan pedagogisk leder muliggjør at barna kan få utvikle vennskap, gjennom å være støttespillere for barns relasjoner med andre barn.

Generelt om informanten

1. Hvor mange år har du arbeidet i barnehage?

Svar:

2. hvorfor valgte du å utdanne deg til barnehagelærer?

Svar:

3. hvor lenge har du arbeidet med de yngste barna?

Svar:

Begrepet vennskap

4. Hva betyr vennskap for deg?

Svar:

5. Hva tenker du det betyr å ha venner for de yngste barna?

Svar:

Lek

6. Hvordan leker de yngste barna i deres barnehage?

Svar:

7. Er det frilek eller voksenstyrte aktiviteter som skaper mest fellesskap mellom de yngste barna i deres barnehage, og hvorfor?

Svar:

8. Hvilken aktivitet innenfor lek, ser du at bygger fellesskap og vennskap mellom de yngste barna?

Svar:

Utestengelse

9. Hva gjør du om du ser at et barn blir utestengt fra lek?

Svar:

10. Hva gjør du om et barn alltid leker alene?

Svar:

Forhandling, relasjon og interaksjon

11. Hvordan tar du videre vare på vennskap som har etablert seg?

Svar:

12. Hvilken strategi ser du at barna bruker for å komme inn i lek?

Svar:

13. Hvordan legger du til rette for lek og samspill mellom barna?

Svar

Voksnes rolle i lek

14. Hvordan kan du som voksen spille en viktig rolle i lek sammen med barna?

Svar:

15. hvordan bruker dere den voksnes rolle i lek, for å få til mer fellesskap mellom barna?

Svar:

Svarfrist: 28/04/2020

Takk for at du tok deg tid til å svare på spørsmålene.
Med vennlig hilsen xxxxxxxxxxxxxxx